

FRAUDA CONTABILĂ ȘI IMPACTUL ACESTEIA ASUPRA TRANSPARENȚEI FINANCIARE

ACCOUNTING FRAUD AND ITS IMPACT ON FINANCIAL TRANSPARENCY

Nicoleta BURLACENCO

Academy of Economic Studies of Moldova

burlacenco.nicoleta@ase.md

Maia BAJAN

Academy of Economic Studies of Moldova

bajan.maia@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6903-8275>

Abstract. This paper investigates the phenomenon of accounting fraud and its implications for financial transparency in modern economic systems. It outlines the various forms of fraud, such as asset misappropriation, tax evasion, and the manipulation of financial records, illustrating how these practices undermine the integrity of financial reporting. The study emphasizes the negative effects of fraud on investor trust, market stability, and fair competition. A particular focus is given to the importance of preventive measures, including internal controls, ethical corporate culture, and the role of technological tools in fraud detection. By analyzing real-world examples and regulatory frameworks, the paper highlights the critical role of transparency and accountability in preserving the credibility of financial information and ensuring economic resilience.

Keywords: accounting fraud, financial transparency, internal controls, ethics, prevention, economic impact.

JEL: M41

Introducere

Contabilitatea este știința și arta gestionării afacerilor și reprezintă un sistem complex de colectare, identificare, grupare, prelucrare, înregistrare, generalizare și de prezentare a informațiilor privind elementele contabile și de raportare financiară. [<https://mf.gov.md/contabilitate>]

De asemenea, contabilitatea are rolul de a evalua, gestiona și controla activele, datoriile, capitalul propriu și rezultatele activității desfășurate de persoanele fizice și juridice. În acest sens, este responsabilă cu înregistrarea, procesarea, prezentarea și arhivarea informațiilor legate de situația financiară, performanțele economice, modificările capitalului propriu și fluxurile de numerar. Aceste informații sunt necesare atât pentru utilizarea internă a entităților, cât și pentru relațiile cu investitorii actuali și potențiali, fondatori, creditori, autorități de control, clienți, instituții publice și alți utilizatori ai datelor economice.

Conținutul de bază al lucrării

Într-un mediu economic din ce în ce mai complex și dinamic, transparența financiară reprezintă un element esențial pentru buna funcționare a piețelor și pentru menținerea încrederii investitorilor, creditorilor și altor părți interesate. Aceasta asigură accesul la informații corecte și relevante pentru toți utilizatorii situațiilor financiare, facilitând luarea unor decizii fundamentate.

Cu toate acestea, fraudă contabilă rămâne o amenințare majoră la adresa integrității informațiilor financiare, având consecințe semnificative asupra entităților economice și a economiei în ansamblu. Conform **Black's Law Dictionary**, ediția a 7-a (1999), "Frauda este definită ca o reprezentare eronată a adevărului, realizată cu intenția de a determina o persoană să acționeze în detrimentul propriu."

[<https://www.latestlaws.com/wp-content/uploads/2015/04/Blacks-Law-Dictionary.pdf>]

În baza definiției, termenului "**fraudă**" implică încălcarea legii sau a cadrului regulator.

Tipuri de fraudă contabilă

1. *Manipularea înregistrărilor contabile*: falsificarea documentelor, omisiunea tranzacțiilor și forțarea înregistrărilor contabile.
2. *Delapidarea activelor*: furtul de numerar, abuzul de carduri de credit și sustragerea de bunuri.
3. *Scheme de înșelăciune*: facturi false, scheme piramidale și fraudă prin salarii.
4. *Evaziune fiscală*

[<https://consulting-nc.ro/prevenirea-fraudei-contabile-ghid-esential/>]

Evaziunea fiscală reprezintă sustragerea unor persoane fizice sau juridice de la plata impozitelor sau taxelor. Evaziunea fiscală se manifestă adesea prin denaturarea informațiilor ce sunt raportate către autorități, precum declararea unor venituri sau profituri mai mici decât în realitate, sau mărirea artificială a cheltuielilor.

Principalele componente ale evaziunii fiscale sunt prezentate în figura 1.

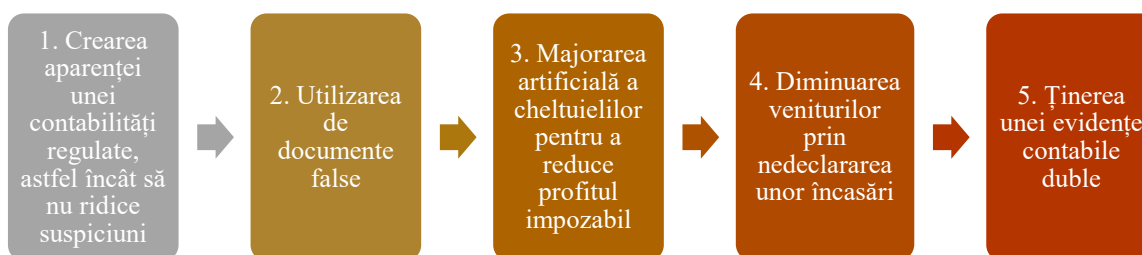

Fig. 1 Componentele operaționale ale evaziunii fiscale

Sursa: elaborate de autor în baza [https://ro.wikipedia.org/wiki/Evaziune_fiscal%C4%83/]

Evaziunea fiscală poate îmbrăca mai multe tipuri, printre care: vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii fără emiterea unui document fiscal (factură sau bon), emiterea parțială a documentelor fiscale pentru a reduce suma declarată, desfășurarea de activități economice fără înregistrare oficială, plata unei părți din salariu în numerar fără documente (salarii „la negru”), utilizarea de facturi false emise de firme fictive („societăți de hârtie”) și altele.

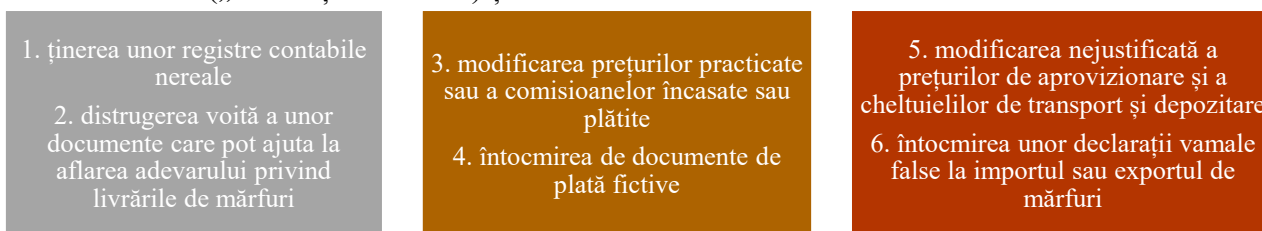

Fig. 2 Forme de manifestare ale evaziunii fiscale

Sursa: elaborate de autor în baza [https://ro.wikipedia.org/wiki/Evaziune_fiscal%C4%83/]

Frauda contabilă compromite transparența financiară, prin prezentarea de informații false care induc în eroare utilizatorii și afectează evaluarea corectă a performanței economice. Aceasta duce la pierderea încrederii investitorilor, distorsionează concurența și destabilizează mediul de afaceri. În consecință, autoritățile impun reglementări mai stricte pentru a preveni astfel de practici.

Pentru a preveni fraudă contabilă, este esențială construirea unei culturi organizaționale puternice, bazate pe integritate și etică, în care angajații sunt încurajați să raporteze nereguli fără teamă de represalii. Implementarea unui cod de conduită clar și respectat de toți angajații contribuie semnificativ la prevenție. În plus, un control intern eficient presupune segregarea atribuțiilor, reconcilierea periodică a extraselelor bancare cu evidențele contabile și realizarea de audituri interne regulate pentru a identifica și remedia vulnerabilitățile sistemului.

Pentru a evidenția impactul real al fraudei contabile asupra transparenței financiare, am inclus un studiu de caz relevant care ilustrează modul în care astfel de practici pot afecta negativ atât acuratețea informațiilor financiare, cât și încrederea în cadrul unei organizații.

“O companie de construcții a început să suspecteze fraude după ce a observat plăți duble pentru aceleași facturi. Inițial considerate erori, situația a devenit suspectă când nimeni nu și-a asumat responsabilitatea, iar costurile au fost deduse din salariile întregului departament. Managementul a decis să investigheze folosind software-ul CleverControl, care a arătat că un contabil efectua intenționat plăți duble către un furnizor. Sumele erau mici pentru a nu atrage atenția, iar e-mailurile de confirmare dintre contabil și furnizor sugerau o complicitate.

Pe baza dovezilor (capturi de ecran și jurnale de e-mail), compania l-a concediat pe angajat și a inițiat acțiuni legale pentru recuperarea prejudiciului. Acest caz reflectă un exemplu clar de fraudă contabilă, prin care au fost manipulate plățile pentru a redirecționa ilegal fonduri, afectând grav transparența și corectitudinea situațiilor financiare.” [<https://clevercontrol.com/ro/cases/invoice-fraud/>]

Concluzii

1. Frauda contabilă compromite transparența financiară, prin denaturarea informațiilor economice și pierderea încrederii investitorilor și a piețelor.
2. Formele de fraudă identificate includ delapidarea activelor, evaziunea fiscală și manipularea situațiilor financiare, toate având consecințe negative asupra companiilor și economiei.
3. Prevenirea fraudei necesită controale interne riguroase, audituri periodice și utilizarea tehnologiei pentru detectarea neregulilor.
4. Studiul de caz prezentat a demonstrat eficiența supravegherii electronice în identificarea unei fraude prin plăți duble, subliniind importanța monitorizării active.
5. Combaterea eficientă a fraudei implică aplicarea reglementărilor stricte și promovarea unei culturi organizaționale bazate pe etică, transparență și responsabilitate.
6. Prin gestionarea corectă a riscurilor, fraudă contabilă poate fi redusă semnificativ, contribuind la un climat economic sănătos și echitabil.

Referințe bibliografice

1. Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova. *Contabilitate și raportare financiară*. Disponibil la: <https://mf.gov.md/contabilitate>
2. Prevenirea fraudei contabile – Ghid esențial – Consulting NC. Disponibil la: <https://consulting-nc.ro/prevenirea-fraudei-contabile-ghid-esential/>
3. Impactul fraudei contabile asupra entităților economice – IBN IDSI. Disponibil la: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/37-40_35.pdf
4. Evaziunea fiscală – Wikipedia. Disponibil la: https://ro.wikipedia.org/wiki/Evaziune_fiscal%C4%83
5. *Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017*. Disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120938&lang=ro
6. *Black's Law Dictionary*. Disponibil în format PDF la: <https://www.latestlaws.com/wp-content/uploads/2015/04/Blacks-Law-Dictionary.pdf>
7. Fraudă prin facturi – Studiu de caz – CleverControl. Disponibil la: <https://clevercontrol.com/ro/cases/invoice-fraud/>